

**INP
PAN**

Instytut Nauk Prawnych PAN
00-330 Warszawa
ul Nowy Świat 72
tel. 22 826-75-71
e-mail: inp@inp.pan.pl

Dr hab. Paweł Podrecki prof. INP PAN
KIEROWNIK ZAKŁADU PRAWA PRYWATNEGO I WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ
CENTRUM PRAWA NOWYCH TECHNOLOGII INP PAN

RECENZJA
ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

autorstwa
mgr Artura Ingrama

p.t.

„Ochrona przed nieuczciwymi praktykami w blogosferze”

napisana pod kierunkiem promotora:
prof. zw. dr hab. Konrada Kohutka

I. Temat i cel pracy

Przedstawiona do recenzji praca zatytułowana: „Ochrona przed nieuczciwymi praktykami w blogosferze” autorstwa mgr Artura Ingrama podejmuje problematykę związaną z znalezieniem odpowiedzi na pytanie o kwalifikację prawną blogosfery. Celem pracy jest ustalenie statusu prawnego blogosfery wobec wielu źródeł prawa, takich jak prawo konsumenckie i prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Tytuł pracy zakłada przedstawienie problematyki w ramach współczesnych warunków obrotu, ale z pominięciem zagadnień dotyczących reklamy, ochrony dóbr osobistych, a także spraw z zakresu prawa autorskiego i własności intelektualnej. Analiza przeprowadzona w ramach rozprawy ogranicza się do zagadnień ochrony przed nieuczciwymi praktykami w blogosferze, które są definiowane szerzej niż termin używany w U.P.N.P.R. i obejmuje również zachowania kwalifikowane jako czyny nieuczciwej konkurencji zgodnie z U.Z.N.K.

Takie podejście w dysertacji wymaga pogłębionego uzasadnienia i wywołuje wątpliwość, czy wybrana przez Autora tematyka pozwala analizować złożoność procesów prawnych w przestrzeni społeczeństwa informacyjnego. W świetle prowadzonych w rozprawie badań można bowiem ocenić szerzej stan obowiązującej regulacji prawnej, w szczególności unijnej oraz dostrzec kierunki ewolucji prawa, co wpływa na ocenę przesłanki oryginalności rozwiązania problemu naukowego.

Warto jednocześnie podkreślić, że zagadnienie blogosfery w recenzowanej pracy w aktualnym ujęciu normatywnym i w świetle stawianych tez badawczych nie było tak szczegółowo opisane w polskiej literaturze. Praca ma więc walor poznawczy, a tytułowy problem tej publikacji ma znaczenie naukowe. Szczególnie ważne jest postawienie pytania o dalszą rolę reguł ochrony przed nieuczciwymi praktykami i zakres zastosowania przepisów prawa w stosunku do blogosfery.

Przyjąć należy także, że tytuł rozprawy odpowiada zakresowi prowadzonych badań. Wybór tematu jest bowiem konsekwencją spojrzenia na prawo konsumenckie przez pryzmat nowych zjawisk w środowisku internetu.

II. Teza badawcza i metodologia pracy

Pierwszą hipotezą badawczą rozprawy doktorskiej jest pytanie, czy pojęcie blogów oraz blogerów stanowi dynamiczny obszar badawczy, który ulega ciągłej ewolucji na przestrzeni lat. Autor stawia następnie kolejną hipotezę tj. pytanie, czy osoby będące blogerami mogą dopuścić się działań godzących w uczciwe zachowania na rynku, jak i być stroną ponoszącą szkodę w wyniku nieuczciwych działań innych przedsiębiorców. Konsekwencją wcześniejszych tez jest hipoteza, czy blogerzy poprzez swoje działania mogą wywierać wpływ na innych przedsiębiorców oraz konsumentów, zarówno na płaszczyźnie blogosfery, jak i w innych sektorach gospodarki. Autor chciałby również zweryfikować, czy obowiązujące przepisy zawarte w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym zapewniają skuteczną ochronę podmiotom działającym w blogosferze, a także chronią konsumentów oraz innych przedsiębiorców przed nieuczciwymi praktykami blogerów.

Przyjęta metodologia pracy oparta jest przez Autora na badaniach dogmatycznych, skupiających się na analizie dotychczasowych regulacji prawnych. Uzupełniający charakter ma metoda historyczną i empiryczną oparta na danych statystycznych dotyczących blogów i blogosfery. Metoda prawno-porównawczą jest wykorzystana wąsko do wybranych systemów prawnych oraz rozwiązań typu *soft law*.

II. Struktura pracy

Praca została podzielona na siedem rozdziałów. Rozważania poprzedza wprowadzenie zawierające prawidłowo przedstawiony przedmiot rozprawy, hipotezy badawcze i cele rozprawy i przyjętą metodologię pracy. Na końcu każdego rozdziału przedstawiane są wnioski, które podsumowują wyniki przeprowadzonych badań. Początkowe rozdziały są opisowe, a dopiero kolejne stanowią w zasadzie analizę hipotez badawczych.

Pierwszy rozdział przedstawia kompleksowe informacje dotyczące historii oraz rozwoju blogów, a także ich obecnego statusu prawnego. Autor podejmuje również próbę opracowania uniwersalnej definicji tego pojęcia, co zasługuje na uznanie. W kolejnym rozdziale zagadnienie blogosfery analizowane jest pod kątem socjologicznym oraz statystycznym. Rozważania odnoszące się do blogosfery zostały poszerzone także o elementy wpływu blogów oraz blogerów na podejmowanie decyzji zakupowych. Zostały one wsparte wnioskami wynikającymi z przeprowadzonych badań rynków. Rozdział trzeci zawiera rozważania na temat możliwości traktowania blogera jako przedsiębiorcy. Czwarty rozdział skupia się na działaniach lub zaniechaniach wprowadzających w błąd. W ramach tego rozdziału kolejno zostały poruszone zagadnienia dotyczące oznaczeń odróżniających oraz aspekty dotyczące rozpowszechniania nieprawdziwych informacji lub wprowadzających w błąd. Dokonana analiza zawiera uwagi związane z naruszeniami popełnianymi przez blogerów, jak i ochrony im przysługującej. Piąty rozdział piąty obejmuje zagadnienia reklamy. Z kolei szósty rozdział opisuje aspekty dotyczące agresywnych praktyk rynkowych, tajemnicy przedsiębiorstwa, naśladownictwa oraz ingerencji w stosunki umowne. W tym rozdziale znajdują się również kwestie utrudniania dostępu do rynku, a także sprzedaży premiowej systemów sprzedaży lawinowej, jak też innych nieuczciwych działań w blogosferze. Ostatni rozdział odnosi się do zagadnień dotyczących odpowiedzialności cywilno – oraz karnoprawnej blogerów na podstawie przepisów U.Z.N.K. oraz U.P.N.P.R. Omówione w nim są ponadto problemy dotyczące przysługujących roszczeń prywatnoprawnych, w tym zagadnienia legitymacji biernej, ciężaru dowodu oraz przedawnienia roszczeń. Rozprawę zamyka podsumowanie całości prowadzonych rozważań dotyczących przyszłości przepisów oraz elementów *soft law* mających na celu ochronę uczciwości działań w blogosferze.

III. Nowe ujęcie problemu

Praca, co do zasady, zawiera szczegółowe badania literatury oraz orzecznictwa. Należy jednak przyjąć, iż rozprawa spełnia tylko częściowo wymogi konieczne dla pracy doktorskiej,

w kontekście nowego ujęcia problemu i wymogu oryginalnego rozwiązania problemu naukowego. Brakuje w rozprawie niestety koniecznej dla prac naukowych pogłębionej prezentacji własnych rozważań Autora i krytyki *de lege lata* oraz odważnych postulatów *de lege ferenda*. Można też dostrzec, że w swoich konkluzjach Autor powinien przyznać, że nie rozwiąże w swojej rozprawie wszystkich szczegółowych problemów w zakresie blogosfery.

Należy natomiast wyróżnić, że w rozprawie obok zagadnień prawnych interesujący jest kontekst społeczny. Takie podejście Doktoranta nadaje pracy dodatkowego waloru, co warto także szerzej wyrazić w konkluzjach.

IV. Formalna ocena pracy (poprawność językowa, opanowanie techniki pisania pracy, spis treści, przypisy)

Praca zredagowana jest w sposób przejrzysty i poprawnie napisana pod względem językowym. Zachowany jest w niej konsekwentnie układ rozdziałów i akapitów, wyraźnie wydzielone są tytuły i podtytuły poszczególnych części. Sposób prowadzenia przez Autora rozprawy rozważań, argumentacji, cytowania nie nasuwa zastrzeżeń. W całościowej ocenie praca spełnia wymogi stylistycznej poprawności.

V. Ocena układu pracy

Dysertacja podzielona została na rozdziały, niemniej w pracy można wyróżnić zasadnicze części. Autor prawidłowo uzasadnia strukturę pracy i dobór określonej metodologii. Rysuje jednocześnie perspektywę związaną z zagadnieniami współczesnego prawa oraz roli nowych technologii w kontekście rozwoju prawa. Zasadnicza część pracy stanowi analiza zagadnień szczegółowych wynikających z problematyki wskazanej w tytule.

Podział dysertacji na omówione powyżej rozdziały należy ocenić zatem jako dokonany prawidłowo. Przedstawiony zakres tematyczny prezentowanych badań i dobrze uporządkowane są zawarte w nich informacje. Należy podkreślić, że praca doktorska jest opracowana starannie pod względem redakcyjnym, ale warto wyeliminować drobne błędy.

VI. Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł i literatury

W pracy można dostrzec, że zostały zaprezentowane wyniki długotrwałych badań naukowych oraz wszechstronnej analizy prawnej, które w takim ujęciu nie były dotychczas kompleksowo opisane. Na szczególną uwagę zasługuje bogata lista pozycji literatury oraz przegląd regulacji prawnych. Rozprawa została oparta o reprezentatywną literaturę prawniczą, ale warto uwzględnić podczas poprawy pracy najnowsze pozycje.

VII. Wnioski końcowe

Biorąc pod uwagę przedstawioną powyżej zawartość rozprawy doktorskiej, w mojej ocenie stanowi ona samodzielne i szczegółowe opracowanie problematyki związanej z

rozumieniem i badaniem prawa prywatnego, w kontekście nowej praktyki blogosfery. Należy przy tym podkreślić, że wybrana problematyka jest trudna, gdyż dotyczy wielu nowych aspektów prawnych. Praca odzwierciedla potrzebę dostarczenia szerszej niezbędnych informacji na temat prawnych relacji prawa konsumenckiego, prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji, prawa własności intelektualnej i zagadnień nowych technologii. W ten sposób wpisze się w obecną tendencję badawczą w przedmiocie stosunku prawa nowych technologii, zwłaszcza pod kątem oddziaływania nowych gałęzi prawa na gospodarkę. Tematyka wymaga ciągłego uaktualnienia, co powinno być wyrażone w wnioskach.

Z uwagi na skrótowy i niedostatecznie pogłębiony charakter wniosków skłaniam się jednak do stanowiska, które wyraża potrzebę przekazania rozprawy doktorskiej Autorowi w celu jej uzupełnienia i poprawienia. Po dokonaniu przez Autora stosownych aktualizacji i uzupełnień, w szczególności w zakresie własnych konkluzji i szerszego uzasadnienia postawionych hipotez rozprawa może liczyć na pozytywną recenzję.

Podsumowując, dochodzę do wniosku, że recenzowana praca doktorska p.t. „Ochrona przed nieuczciwymi praktykami w blogosferze” autorstwa mgr Artura Ingrama mając na uwadze zawartość merytoryczną oraz kwestie formalne po uzupełnieniu i poprawieniu wniosków może spełniać wymagania ustawowe stawiane pracom doktorskim przez art. 187 ust. 1-3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r., poz. 742 ze zm.) i może być wówczas podstawą dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Recenzja z wnioskami o uzupełnienie i poprawienie ma swoją podstawę w par.40 ust.1 Uchwały Senatu Uniwersytetu Andrzeja Frycza Modrzewskiego z dnia 24 września 2019 r. w sprawie prowadzenia seminariów doktorskich oraz sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora w Uniwersytecie Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Warszawa, 28 luty 2025 roku

Dr hab. Paweł Podrecki prof. INP PAN